Starovolscii Simonis: Camaldula Argen-
tini sive De laudibus inclyti Camaldu[lensis]
Ordinis ff. Eremitarum prope Cra-
coviam in monte Argentino Orati-
ones IV.

SIMONIS STAROVOLSCI

CAMALDVLA ARGENTINI

SIVE

De Laudibus inclyti Camaldulenſis Ordinis, FF. Eremitarũ, propè Cracouiam, in monte Argentini.

ORATIONES IIII.

CRACOVIÆ,
In Officina Typogr. MATTHIÆ Andreouienſis
Anno Domini, 1623.

ORATIO I.

Laudemus viros glorioſos, & parentes noſtros in generatione ſua. *Ecclеſ: XLIIII.*

APpoſitè ſanè & prudenter, *Montes domicilium ſapientiæ* veteres dixêre, ipſarumq; Muſarum larem ceu in arce quadam, in altiſſimo Parnaſſi iugo finxére: quod in calamitatibus videlicet, & ignorantia, velut per gradus quoſdam ſit aſcenſus ad ſummitatem cognitionis, & animi per varios anfractus vagantis, non niſi in ſupremi Numinis contemplatione, velut in montis vertice quies. Quam equidem quietem poſſidere qui cupiunt, vitæ ſpeculatiuæ ſeſe totos addicunt, & in monaſteria potiſſimùm, ac ſi in montes excelſos, libentes confugiunt: vt

Vera animi quies, in contemplatione Dei.

eleuati illic per ſpeculationem, faciliùs hæc noſtra ima deſpicere poſsēt, & verſare ſumma, in animo ad Deum ſummum atque vnum bonum verſo, calcata caligine ſeu nube mutabilium. Quare, & cœtus ipſi talium *Montes pietatis* probè & propriè, à probis & doctis ſunt dicti; quod ad pietatem velut nati, actiones imprimis practicæ vitæ exercerent, bona ſua in Eccleſiarum vſus, aut eleemoſynas pauperum elargiēdo; poſtea ſpeculationi à cæterorum conſortio ſeiuncti vacarent, in montibus, ſaltibus, aut ſpeluncis degendo: ex quo & Eremitæ ſeu Anachoretæ ſunt appellati. Inter quos Diui etiam Romualdi ſectatores numerantur, qui, & monaſteria ſua de vetere Monachorum more, in montibus (reliquis ſeſe ad vrbes & oppida transferentibus) habere voluerunt: ſignificantes nimirum, illos maximè debere contemplatione aſſidua occupari, qui & loci ſolitudine ſupra cæteros, & ſitus altitudine ſeu eleuatione, & inſtituti præſcri-

[V]nde dicti Eremitæ.

præſcripto, ad diuinarum rerum conſiderationem, veluti manu quodammodo ducuntur. O itaque ſapientes illos, qui ad eiuſmodi ſapientiæ domicilium, montes ſcilicet Diuinæ contemplationis, quos fortuna nullis machinis euertit, volentes confugiunt. Sapientiores, qui tam arduum conſcenſum, ita conſtanter peragunt, vt ad illum Tranquillitatis internæ ſcopum, qui verè efficit beatos, pertingant. Sapientiſſimi & vnà feliciſſimi omnium, qui decurſo eiuſmodi ſtadio, brauium quod meruerant iam acceperunt, & aliis merentibus, aut mereri volentibus, exemplo ſunt propoſiti. Verumenimuero, cum huiuſmodi curſum, omnes omnium Religioſorum Ordines decurrant, & diuerſis quamuis interuallis diſtincti ambulent, ad eundem tamen ſcopum æqualiter colliment: idcirco D. Romualdi Anachoretas, qui non ita pridem *Anno Domini 1606.* noſtris in partibus comparuêre, ſpeciali oratione celebrare, haud abs re putauimus,

cum plurimi reperiantur nostrorum, qui ne audierint quidem de Camaldulensium Religiosorũ Ordine, ne dicam viderint eos, aut de Regula nouerint, habituue ipsorum.

Quid sit Religio.

Est igitur Religio, ipsis Gentilibus consentientibus, virtus colendi Dei scientiam continens: quæ in eo consistit, vt doceat meritam Dijs immortalibus gratiam, iustis honoribus & sancta mente persoluere. Ab

Unde dicti Religiosi.

ea autem religiosi & sancti dicuntur, qui in deligendo & quasi religendo cultu diuino versantur: quales apud veteres putabantur fuisse, Anaxagoras qui Periclem, Plato qui Dionem, Socrates qui Nicoclem, Plutarchus Traianum, Polybius Scipionem; atq; omnino Magi qui Persas, Brachmanæ qui Indos, Mantes Græcos, Pontifices Romanos salutaribus sapientiæ præceptis, aut quacunque religione informabant: existi-

Quid de irreligiosis veteres senserint.

mantes æternam illam atque immotam æterni Dei sententiam esse, frui diu eos bonis non posse, qui boni largitorem Deum, religioso

gioso aliquo actu venerari negligerent. Idē quoque nostræ legis primęui Antistites senserunt, & puriorem doctrinam in vno vero Deo agnoscendo, cælitùs edocti, alios Apostolos, alios Prophætas, alios Episcopos, alios item Doctores, aut Prædicatores, iuxta sacræ paginæ litteram appellarunt. Eorum autem, qui solitudini addicti, vitam hanc mortalem, inter syluarum truces feras, Angelicæ similem ducerent, Auctores seu moderatores, Hegumenos dixerunt, seu Abbates, hoc est, Monachorum patres: quamuis nunc & alijs diuersis cognominibus, pro Religionum diuersitate, eorum superiores appellentur. Omnes autem qui hæc pia dogmata sequuntur, & sese solemni votorum Religione in cōtemplationis montes ascendendo Deo obstringunt, sub his quatuor Regulis communiter militare consueuerunt, S. Basilij videlicet. S. Augustini, S. Benedicti, & S. Francisci. Paucis exceptis, qui præter has tum communi iure & antiquo, tum

Religiosorū superiores Abbates seu Patres antiquitùs appellantur.

Quot Religiosorum Regulæ ab Ecclesia approbatæ.

tum ſpeciali & nouo approbatas, propriis conſtitutionibus reguntur, vt ſunt Patres Societatis IESV, Patres Carthuſienſes, & Ordo Minimorum S. Franciſci ex Paula.

[Q]uot ſunt Re[l]igioſorum ſo[le]nnia & com[m]unia vota.

Cæterùm quia Religionis ſtatus, eſt quædam hominum cōditio, ad perfectam charitatem conſequendam, curam omnem, operam, & ſtudium in commune conferentium: ideo quotquot Religioſorum cætus ſub his Regulis aut cōſtitutionibus ſunt, omnes pariter in eo conueniunt, vt huiuſmodi ſtudium & conatum inter ſe promoueant per Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota: rerum ſcilicet mundanarum immoderatam cupiditatem per abdicationem ſui ipſius tollendo: mollem ſenſuum libidinem, à voluptatum illecebris abſtinendo: & nimium propriæ voluntatis affectum, alienæ voluntati ſeſe & arbitrio ſubijciendo.

[Q]uare non plu[s] quam tria.

Status ſiquidem Religionis & vitæ conditio ea eſt, qua animi tranquillitas ſeu quies comparatur, qua homo ſeſe totum diuinis

uinis obſequiis addicit ac mancipat, qua omnem denique ſubſtantiam ſuam, opes nimirum, ſenſuum voluptates, & voluntatis affectus Deo conſecrat; vnde ea quoq; quæ maxime mentem illius vexant, turbant, & diſtrahunt, facultatum videlicet ac bonorum adminiſtratio; vxoris, liberorum, ac familię gubernatio; & immodicus voluntatis appetitus, per prædicta vota cõmode diriguntur ac temperantur. Cæteræ verò vitæ aſperitates, ac diuerſarum inſtitutionũ, à diuerſis Auctoribus traditarum Obſeruationes, ad iſta tria velut ad capita & fontes ſuos reducuntur: nimirum, victus mendicato quæſitus, labor manuum, veſtitus vilis & abiectus, cibus ac potus parciſſimus, ad Paupertatem: vigiliæ, abſtinentiæ, ieiunia, ſacci, cilicia, & corporis macerationes, ad Caſtitatem: ſacrarum verò litterarum lectio aſſidua, precationes, peregrinationes ad pia & religioſa loca, & cætera miſericordiæ & charitatis in proximos

Ad quas claſſ[e] reducuntur aſp[e]ritates Religioſæ vitæ.

officia,

Quadraplex differentia Religiosorum. officia, ad Obedientiam reuocantur. In hoc tantum differre videntur, quod aliæ monasticæ Religiones ad vitam solitariam, & ad contemplandum sunt fundatæ: quales nimirum instituere S. Basilius, Benedictus, Pachomius, Romualdus, Antonius: Aliæ, ad diuinas laudes piè & religiosè in choro decantandas, vt sunt Canonicorum Regularium Ordines: Aliæ, ad docendum publicè & priuatim alios, vt sunt Ordines Mendicantium: & Aliæ demum ad decertandum contra hostes sanctæ fidei & Religionis Christianæ, quales sunt Militares Ordines. *Camaldulenses ex quo genere Religiosorum.* Camaldulenses itaque Montis Argentini, qui paucos ante annos, liberalitate & munificentia, imò pietate & beneficentia Illustris: & Excellen: Viri D. Nicolai de Podhayce Wolski, Supremi Regni Poloniæ Marschalci in Poloniam introducti sunt, in primo Monasticorum Ordinum genere ponendi videntur: quippe qui Regulam D. Patris Benedicti professi, sanctissimi Instituto-

ris sui

ris ſui Romualdi obſeruationes & ſtatuta amplectũtur, abq; externa hominum notitia & conuerſatione ſecreti, in diuinarum rerum contemplatione, cum Dei amore coniuncta occupantur. Cum enim plurimæ Religioſorum familiæ D. Benedicti Regulam profiteantur, & alijs atque alijs nominibus cognominentur (vti ſunt Ciſtercienſes, Caſſinates, Oliuetenſes, Cluniacenſes, Cæleſtini, Vallis Vmbroſæ, S. Iuſtinæ. Tum quoque Militia de Calatraua, de Alcantara, de Monteſia, de Auis. atque item Milites Chriſti in Luſitania, & Milites S. Stephani Florentini in Italia) quorum ſolitariam vitam alij ſeu Eremiticam: alij communem ſeu Cænobiticam agunt. Camaldulenſes mei primum perfectionis gradum inter illos tenebunt, qui vtramq; hanc Conſtitutionibus ſuis, quaſi ambitu quodam amplexantur & continent; & qui in Monte Argentini reſident potiorem illam & perfectiorem, quæ in contemplatione occupatur

Qui Ordines ſub Regula D. Benedicti militent.

Duplex inſtitutum Religioſorum.

uo tempore rdo Camaldu nsium cœpe- rit. patur, agunt. Illorum enim Patriarcham, quarto ſupra noningenteſimum & ſeptuageſimum à partu Virginis anno, ſub Benedicto Papa VI. Ottone Imp. II. quarto itidem anno Epiſcopatus Honeſti Rauennatis Archiepiſcopi, in tanta peccatorum caligine Deus pro ſua miſericordia eximium ſanctitatis lumen oſtendit, & veterum Patrum illorum Serapionis, Euagrij, Malchi, Macarij, Amonis, atque Hilarionis exemplo inflammatum, multorum Monachorum parentem habere voluit: *atria & ſtirps . Romualdi.* qui Rauennas, ex nobiliſſima Ducum ſtirpe oriundus, primo Claſſenſis Monachus, poſt Anachoreta, ſecundus in prole Occidentalem Eccleſiam (cum primus fuiſſet D. Benedictus circa Annum Domini 1000.) ſanctis repleuit Anachoretis, *uare Ordo ſe ſit appella s Camaldu- lenſis.* facta congregatione in Camaldulæ Monte, vnde & Ordo ipſe Camaldulenſis eſt cognominatus. *cur duplex.* Quorum alij Cœnobiticam vitam ſecuti, in his virtutibus ſe exercent, quæ ad aliorum commodum & ſalutem

tem pertinent: cuiusmodi snnt opera & officia misericordiæ & pietatis in proximos. ex quo nonnulli & Apostolatum ad gentes meruêre, & insigni martyrij corona decorari: (quos inter & illi duo Fratres Andreas & Benedictus censentur, quorum memoriam Gnesnensis Ecclesia in hodiernum vsque deuotè recolit. Tum & alij quinque, regnante apud nos Boleslao Chabro in syluis à prædonibus interfecti, quorum corpora Rex Casimiriæ in Maiori Polonia condidit.) Alij verò Eremiticum rigorem & asperitatem, mundi libertati deliciisq; anteponunt, & eam vitam agunt, quæ in contemplando Deo, amando, ac perfruendo consistit, & quæ in hac vita præsenti, typũ & similitudinem gerit illius, quæ expectatur in cælo futura. Et licet vita actiua cunctis videatur esse fæcundior, vtilior, & fructuosior: cõtemplatiua nihilominus, quam agunt Montis Argentini Anachoretæ, multorum sanctorum & doctorum virorum

Poloni è Camaldulensi Ordine martyres

Vitæ speculatiuæ excellentia

11

opinione, est tutior, sedatior & lenior. illa quidem operosior & laboriosior, hæc tamen suauior & iucundior: illa humilior & demissa magis, hæc superior & altior planè.

ypus Religiosæ vitæ in sacra scriptura. Vtraq; autem adumbrata in duabus Euangelicis sororibus, Magdalena & Martha: tum in Lia quoque & Rachele; quod illarum altera potiorem partem elegisset, harum autem pulchrior fuisset altera. Hinc

omil. 14. in Ezech. de eis Gregorius Magnus. *Pars Marthæ non reprehenditur, sed Mariæ laudatur: neque enim bonam partem elegisse Mariam dicit, sed optimam, vt etiam pars Marthæ bona indicaretur.* Ex qua auctoritate; tanto quis melior Religiosus habendus est, quanto minus turbarum gnarus. Nam & antiquitus paruo sapientes habebantur in precio, qui cum sapientia excellerent, vitam non amarent solitariam. Bruxillus quidem Philosophus eo tempore quo Galli Capitolium obsederant, Romam venerat & apud Camillum, inquit

Lib. 20. de libertate Deorũ Pharasmanes, manserat. Is cum annos tres

& de-

& decem ſupra centum vixerit, & ex ijs ſexaginta quinque in ipſa vrbe Roma domicilium habuerit, â nemine vnquam Romano pedem porta offerre viſus erat: nemo vnum ex ipſo verbum audiuit ocioſum: nullo vnquam crimine fuerat notatus: nemini moleſtiæ aut querelæ cauſam præbuerat: tres aliquando aut quatuor annos ita exegit, vt nunquam templis excederet: frequentiùs cum dijs quam cum hominibus colloquebatur: ſeptimum & vltimū, quod toto illo temporis ſpacio nunquam viſus eſt horam vllam perdere. Hoc paganus, & in tanta nocte Idololatriæ: quid noſtrates in luce Euangelij? & quando Imperatores, Reges, Principes ex immenſis illis gubernaculorum cotibus enauigantes, in Religioſæ vitæ portum ſeſe reciperent, depoſitisq; diadematibus Monaſticam cucullam voluntariè induerent, Hugones illi, Anaſtaſij, Theodoſij cæteriq; potentiſſimi Imperatores: tum Varemundus Caſtellæ, Ramarus

Quam multi Principes Monaſticam vitam coluêre.

13

marus Aragoniæ, Sigibertus Britanniæ, Eltederus Murciæ, Tribellius Bulgariæ, Henricus Cypriorum, Ioannes Armeniorum, multique alij aliorum populorum Reges. Quibus addam & Aligerium Aquitaniæ, Anzelmum Mutinæ, Pietlandum Sueuiæ, Vigesium Spoleti, Guilhelmum Vasconiæ, potentissimos Dynastas. Vel potiùs miracula illa naturæ non homines, Silentiarios & Stylitas: quorum alter ex Episcopo, Anachoreta, quarto vsque supra centesimum ætatis annum, migrauit ad Dominum: alter à puero adhuc, sexaginta & octo annos, à magistro suo edoctus, & omnibus gratiæ donis repletus, in columna vixit. Quendam per triginta annos neq; locutum cum vllo, neq; à quoquam conspectum omnino fuisse, ex historijs didicimus. Sed insurgent fortasse Hæretici, aut nostræ tempestatis Machiauellopolitici, & cum totam eiusmodi Monachorum vitam tanquam ab humana societate & consortio alienam, planeq; abhorren-

Magnæ admirationis Eremitæ.

Quid Hæretici de Eremitis sentiunt.

horrẽtem improbabunt, tum Illuſtriſſ: mei Marſchalci, inſigne pietatis factum condemnabunt, quod eiuſmodi Anachoretas è Camaldula Italiæ, in Argẽtini Eremum veluti coloniam aliquam, ingenti liberalitate & munificentia deduxerit; primusq; nobis vti plurima alia, tum nouum & ocioſum Religionis genus in Poloniā inuexerit, cum hominum natura, inquiunt, vtiq; ad ſocietatem & laborem facta ſit. Et Ariſtoteles ipſe ac cæteri Philoſophorum, eos vituperent & reprehendant, qui ab hominum cõgreſſu & conſuetudine abhorrent. At longe ſecus veteres Patres, & quiuis graues ſcriptores de ijs Monachis & ſenſerunt, & ſcripſerunt, poſtquam animaduerterunt eos deſiderio ſublimioris profectus cõtemplationisq; diuinæ, non Eſſenorum olim in Ægyptiacis ſolitudinibus & antris degentium errorem conſectantes, vt peruerſè quidam calumniati ſunt, ſolitudinis ſecreta ſectari, quamobrem & prçconijs eos innumeris ornarunt,

tinianus le. gus suis vitã nasticam iudauit. | narunt, quin & Iustinianus ipse Imperator vitam Monasticam, vt rem sacram, ac diuinam cõmendauit. Nec est quod obijciant

ilitates Ere. uitarum. | eos sibi ipsis tantum prodesse, non alijs. Iuuant enim illi inprimis atque tuentur vniuersum genus hominum precibus suis apud Deum, vitæ exemplo, moribus, doctrina, labore, industria. Et quamuis plurimos per Dei Gratiam Religiosorum Ordines in Patria nostra habeamus, qui docendo, prædicando, diuinaq; Sacramenta administrando, vt stellæ cœlum, totam illustrant Poloniam; quis attamẽ inficiari audeat & è Camaldulensiũ Ordine assumptos fuisse quam plurimos insigni & sanctitate & doctrina viros, ad Ecclesiastica munera obeunda, qui deinde suis successoribus atq; adeo Ecclesiæ vniuersæ multa & præclara Christianæ vitæ documenta reliquerunt in Italia, & in Polonia nostra Numine supremo fauente, sunt exhibituri. In quo ipso felicem eis successum apprecati, pijs illorum orationibus de-

16

bus deuoté nos commendemus, laudantes ſimul egregiam Illuſtriſſ: Marſchalci religionem in Deum, & pietatem in patriam: quod illâ ductus, vere argenteas columbas, pia ſuſpiria & lachrimas, vt olíueti virgas, ad cœleſtis Nóé arcam Diuam Genitricem (cui aſſumptæ & locus ipſe dicatus eſt) deportantes, in hoc Argentini Monte nidificauerit. Iſtâ, quod Patriam ſuam, non vſquequaque excultam, & ædificijs decoratam, ſplendidiſſimis ſtructuris, cum alibi paſſim, tum hic ad Regiam vrbem, vbi maximus hominum, extraneorum etiam, concurſus aſſolet fieri, ingentibus ſumptibus exornare voluerit. Quem Deus Ter Opt: Max: talia indies, & maiora, molientem, noſtro ac totius Poloniæ bono, diu conſeruet incolumem.

Religio & pietas quo duxerunt.

DIXI.

ORATIO II.

NOn abs re ſanè Thucidides Hiſtoriam perpetuum exemplorum theſaurum & expreſſam totius vitæ humanæ imaginē, ad omnia mundi tempora congruentem atque conuenientem appellauit; ſiquidem ex ea velut è fonte aut ciſterna aliqua hauriuntur & bonorum virtutes, & improborum vitia, & vitæ humanæ variæ mutationes, progreſſus, principia & conuerſiones: quas qui ignorant ſemi infantes mihi eſſe videntur; & vt pueri ob iudicij ac mentis imbecillitatem hominem ab homine, rem â re diſtinguere non poſſunt; ſic illi, qui nullam geſtarum rerum, nullam præteritorum ſæculorum animo comprehenſam notionem tenent. Hos inter iure merito cenſendi ſunt ij quoque, qui cum totam Eremiticam vitam, tum Camaldulenſe inſtitutum, quod nuper in Poloniam ſit deductum, nuper inuentum eſſe confingunt. Idemq; friuolis quibuſ-

[...]litas Hiſto[...]iæ.

[...]ius ignari pueri,

[...]nt Camal[...]ſes noui [...]ſtitutos [...]c.

quibuſdam rationibus ſuperſtitioſum, & parum, (vt ipſi aiunt) Apoſtolicum, perfricata fronte, improbare nituntur, neſcientes quiſnam, aut quantus Romualdus fuerit; quo tempore, aut quali methodo Ereniticæ cōuerſationis inſtaurationem cępe-rit, aut quos illa demum auctores & inſtitutores habuerit. Age iam, quod & diligentiſſimis alioquin auctoribus adhuc incognita manet Congregatio iſta: quidam enim, qui nuper de Origine omnium Religionum libellum dedit, huius ſocietatis ne meminit quidem. E contra alius, qui etiam inſtituti Camaldulenſis laudator exſtitit, illos Petri Quirini diſcipulos facit; Paulum verò Iuſtinianum Coronenſis ſocietatis progenitorem, imò conditorem ac parentem, ne nominauit quidem in illo ſuo Tractatu. Quorum ego vulgarem errorē, ex diuinarum rerum & antiquarum ignoratione natum, quo faciliùs feliciùſq; ex animo legentium tollam, ac inclytam Mon-

De hac re vide latiùs Lucam Eremitam in Hiſt. Romualdina.

 tis Ar-

tis Argentini Congregationem à tanto opprobrio vindicē, à prima ipsius Eremiticæ vitæ institutione, ad nostram vsq; ætatem, rerum, temporumq; seruato ordine, breuem instituam narrationem.

Eremiticæ igitur Conuersationis, quam & Anachoreticam vocant Principes atque auctores, magnum Dei ministrum, ac fidelissimum seruum Heliam Tesbitem, eiusq; discipulum Heliseum, scriptura testante nouimus extitisse: quos plurimi deinde, (filij Prophetarum appellati) periculosa hominum cōmertia fugientes secuti, vel cum Isaac in omni quiete meditari in agro desiderantes, secretiora deserti petiêre, ibidem in magna austeritate viuentes; maxime circa montem Carmeli (inter quos Ioannes etiam Baptista, in vtero matris sanctificatus, pilis camelorum indutus, locustisq; victitans, tota permansit ætate) rudi, villosaq; veste, vel sacco cilicino contecti, permanebant vsque ad aduentum Christi. De quibus A

Primi Eremiticæ vitæ institutores.

Instaurator Io. Baptista.

bus Apostolus: *Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, & in montibus, in speluncis, & in cauernis terræ.* At post Christi aduentum, qui etiam crebro secessu desertum consecrare, multisq; miraculis solitudinem sanctificare non dedignatus est, illa perfectionis Apostolorum schola, omnia ad se traxit: qua manente, non amplius diuersa viuendi genera quærebant pij homines, sed vt Lucas enarrat, *omnium credentium erat cor vnum, & anima vna:* nec quisquam eorum quæ possidebat aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Verum labentibus annis, Apostolisq; decedentibus, nec non multitudine fidelium in immensum crescente, cæpit iuxta Domini verbũ, frigescere charitas: hincq; sua singuli quærentes, animarum vnitatem, bonorumq; communitatem paulatim deseruerunt. Ac paulò post cæpit abundare iniquitas, insurrexitq; rabies plusquã

Occasio, ex qua solitaria inter Christianos vita orta.

21

plusquam ferina Tyrannorum, Neronis, Decij, Maxentij, Maximini, Valeriani, aliorumq; gentilium Imperatorem, à Christianorum cæde nullibi abstinens. Has itaque furēte in Christi fideles persecutione, multi apud Ægyptum, Thebaidam, & Palestinam martyres sancti, per varia supplicia vsque ad mortem in fide perstiterunt, coronas perpetuas, & immortalia præmia adepti. Attamen fuerunt alij, qui vel ista pertimentes, vt vult Nicephorus, vel aperto certamine, ac manifesto conflictu, dæmonibus congredi cupientes, vastos Eremi recessus penetrare non timuerunt. Inter quos non solum tempore, verùm etiam vitæ integritate primus fuit Paulus ille Thebæus, primus Eremita cognomento dictus, qui per annos nonaginta tres in profundissima Eremo perseueranter vixit, cui per idem tempus spelunca domicilium, fons limpidissimus potum, palma verò cibum & vestimentum præbuerunt. Huic coætaneus fuit

ib: 8. cap. 39. r 40. Hist: cclesiast.

rimus Eremi- ta.

fuit Antonius natione Ægyptius, athleta ſanè incomparabilis in hac paleſtra, miles veteranus, anteq; ſignanus ſtrenuus. Quem omnia dæmonum territamenta, diabolicæ viſiones, frequentiſſima verbera, ac duriſſima flagella à ſancto propoſito nequaquam amouere potuerunt. Tantorum ergo ducum poſtmodum exempla ſecuti ſunt Macarij duo, ſacratiſſimi ſilentij maximi aſſertores. Item Amathas & Palemon, Beatus Ephrem, & humilitatis exemplar Hilarion. His adde Pachomium, Teonem, Arſenium, Charitonem, cum infinita ſolitariorũ multitudine; qui omni labore ſolitudinis quietem appetentes, gaudium propriæ ſalutis, ac fidei, diuino munere ſunt aſſecuti, cæterisq; mox exempla ſublimioris vitæ ſacratiorisq; præbuerunt. Omnibus enim terrenis exuti negotijs, adhuc morãtes in corpore Angelorum imitati ſunt ſanctitatem: per quam aſcendentes faſtigia celſa virtutũ, vltra admirationem enituère mortalium.

Anteſignani vitæ ſolitariæ.

Cæterum quia illis præſcripta viuendi regula nulla fuit, ſed ſolis ſeniorum exemplis ac monitis edocti, pluſquam regulariter viuebant, certantes inuicem, quis officio charitatis, abſtinentiæ, paupertatis, nuditatis, atque orandi virtutibus præſtantior fieret: primus illis Regulam monaſticæ conuerſationis Baſilius Magnus dedit. Quæ, cùm pro tanti auctoris reuerentia, tùm pro ſermonis, vtilitatis, ac ſanctitatis excellentia, ab omnibus qui in Oriente fuerant, Monachis approbata, & ſine controuerſia admiſſa eſt. Nam Regulam, quæ S. viro Pachomio, ab Angelo de cœlo allata dicitur, vix à paucis obſeruatam fuiſſe legimus. Iam defuncto Baſilio, ſtatim ſurrexit eximius ille Spiritus ſancti interpres B. Hieronymus, qui in nemore Iudeæ haud longe à Bethleem conſtructo Monaſterio cum pluribus diſcipulis ſibi ob Dei amorem adhærentibus, quietam atque felicem ad mortem vſque tranſegit vitam. Cuius inſtituti obſeruatio vſq; in ho-

Quis primus Monachis Regulam ſcripſerit.

D. Hieronymus monachos inſtituit.

in hodiernum diem manet, maxime in Hispaniæ Regnis, vbi multa, & inclyta sunt Hieronymorum (sic enim vocantur) Cœnobia. Inter quos propter eorum vitæ sanctimoniam, Carolo V. Imperatori, Imperio relicto, & priuatim viuere, & mori placuit. Mox deinde Hieronymum imitatus est Aurelius Augustinus, qui in alto Africæ monte prope Hipponam ciuitatem, Eremitarum cuneos instruxit: instituit & Canonicos Regulares, sed de quibus alias, nunc verò ad Occidētem stilum & oculos diuertimus: quo quasi naturali ordine religio Monachalis in Oriēte exorta, cursu temporis translata concreuit, ramosq; suos mirum in modum extendit. Quod idem Deus misericordia motus, maxima prouidentia efficere curauit, vt nusquam piè viuendi opportunitas fidelibus suis deesset, & calefacto satis Orientali solo, naturali cursu solem misit in occidentem, qui luceat perpetuò, ardeat, ac gelida pectora accendat mortalium.

Post illum D. Augustinus.

andem D. Benedictus.

Sol autem iste fuit fulgentissimus D. Pater Benedictus, splendore gratiæ, virtutum lumine, ac spirituali benedictione illustratus, quem nobis olim vetustissima vrbs Sabinorum Nursia feliciter dedit, frigida feruentem animo: alta, humilem: aspera, blandũ: rudis, sapientem alumnum: vt qui ætate prouectus, doctrina ornatus, forti certamine vitiorum, tentationumq; victor gloriosus, diuturno insuper magisterio mores discipulorum callens, cùm solitariorum, tum aliorum Monachorum Regulam, discretione præcipuam, sermoneq́; luculentam cõscripsit: ex quo & Pater omnium Occidentalium Monachorum iustissimè est appellatus. Breui enim tempore eius beata familia

Zacharia Põ-fice in confir-ationе Regu-læ suæ.

in omni perfectione ac sanctitate vitæ florens, per totam ferè Europam dilatata fuit; adeoq; aucta & propagata, vt si credi potest, non desit qui affirmet, Benedicti monasteria septem supra triginta millia numerũ excessisse. Quod omnino mirum videri non debet,

debet, si hodie vel cohabitata, vel diruta, vel etiam alijs religiosorum familijs attributa Monasteriorum ædificia consideremus. Verumtamen postquam labentibus annis, prima illa obseruantiæ norma, ac charitatis refriguit feruor, ecce iterum quasi sol inter nebulas, & quasi rosa inter spinas effulsit sanctissimus Vir Romualdus, qui innumeris stipatus discipulis, Eremiticam vitam instituit, aut verius neglectam iam in Occiduis partibus solitudinem restaurauit: & cum plurima alia Monasteria erexit, tum celebre illud Camaldulum. Cum enim suprema Apennini iuga transiens, inuenisset Malduli nobilis viri Aretini, in vertice montis campum, & loci dispositionem, situsq; amœnitatem intueretur, delectatione affectus senex obdormiuit, & in spiritu raptus visionem vidit, scalam scilicet ad instar Iacob cęlos pertingentem, & per eam Monachorum multitudinem ascendere. Quare expergefactus, inq; se reuersus illam iucun-

Neglectam B[e]nedicti Regul[am] instaurat D. R[o]mualdus.

A campo Malduli, Camaldulum dictum.

 dissi-

dissimam mansionem seruis suis præparasse Dominum cognouit, & Religionis caput exinde eo loci fundauit, sub D. Benedicti Regula Anachoretas prudentissimus Archimandrita retinens. Quæ quidem Eremus Camaldulēsis, ab ipso fundationis suæ principio in hunc vsque diem, in sua primæua institutione, iugi perseuerantia constantissima mirabiliter permansit; immò cursu temporis magis ac magis adaucta, roborata atq; stabilita dignoscitur. Monachorum verò institutio, per varios status decursa, hodie tandem in certam, eamq; obseruantissimam Congregationem redacta, maximè in Italia floret, sub nomine Camalduli in commune viuens, confirmata per Leonem Nonum, & Nicolaum Secundum eius successorem, nec non Alexandrum Secundum. Sed præcipuè tamē societas Eremitica Coronensium Romualdinorū, quæ Paulo Iustiniano auctore dilatata, celeri augmēto congregationem nouam, sede Apostolica per-

Camaldulenses Monachi maximè in Italia florent.

Anno MXL.

An. MDXX 22. August.

ca per-

ca permittente instituit. Camaldulenses namque Eremitæ, bellis Italiam diutissimè turbantibus vndique attriti & afflicti, statuerant in posterum solo Camaldulensi Eremitorio contenti esse, non restaurando euersa, neque excitando noua. Quod cùm pluribus alijs, tùm Paulo Iustiniano viro prudentissimo multopere displicuerat, communis boni viam ita mortalibus claudi, nec non animas lucrandi occasiones per id tolli existimans. Quare socios viros deuotissimos nactus, Camalduloq; egressus, plurima de nouo Eremitoria erexit, plurimosq; à via peccati conuertit, quos deinde secum ad Religionem traxit, ac habitu mutato, à blanditijs sæculi ad durissimam pænitentiam compulit. Cuius quidem instituti FF. & in nostri Argentini Montis verticem, liberalitate Illustris. Wolscij, Supremi Regni Poloniæ Marschalci translati, tanta etiamnũ cura, tantaq; vigilantia, maiorum suorum traditiones obseruant, vt nulla inter eos in tanta

Camaldulenses Eremitæ turbi bellicis attriti per Paulum Iustinianum dilatantur.

Felicitas Eremitarum Camaldulensium.

tanta nationum diuerſitate (ſunt enim in vna Eremo Itali, Germani, Poloni, Sylleſitæ, Cretenſes &c.) ingeniorumq́; varietate, viuendi diuerſitas, aut morum diſcrepantia facile inueniri potuerit: ſed omnes vnanimiter præſcripta ſequi, ſtudioſe ſeniorum mandata adimplere, pacem ſeruare, & cuſtodire vnitatem quam diligentiſſimè contendunt. Qui idem & inuiſibilium hoſtium occulta molimina labore ſeu occupatione aſſidua, & infernalium furiarum verſutas inſidias inuicta conſtantia ad nihilum redigunt. *Et quibus* vt cum Apoſtolo dicam, *non eſt iam colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus Principes & poteſtates, contra mundi rectores tenebrarum harum* vt decertato tandem, vel ipſo rationis lumine indicante, certamine bono, videant victores denique in lumine lumen, & perfruantur fulgidiſſima luce, in ſplendoribus ſanctorum.

DIXI.

ORA-

ORATIO III

INnata eſt ea rebus omnibus proprietas, vt in ſimplicitate naturæ exortæ, paulatim creſcant ad iuſtam formæ menſuram; qua expleta, rurſus decreſcere incipiant; & niſi reparatione quadam inſtaurentur, ad interitum celeriter pergant. Hoc cùm in alijs cunctis, tum in cõmunitatibns quoque hominum, ſeu congregationibus, tam ſpiritualibus, quam etiam ſæcularibus manifeſtò videmus. Nam quis Aſſyriorum atq; Perſarum Imperium deleuit? Quis Athenienſium opes euertit? Quis potentiam Macedonum excidit? Quis Romanorum magnitudinem proſtrauit? nihil aliud certè, quam natura rerum humanarum, qua nihil eſt in terris imbecillius. Cuius miſera hæc cõditio, non corporeis modo, ſed & his quę corpore carent, quæue ſpiritus ſunt, plerumque ineſſe ſolet. Sic de limo terræ, in virum perfectum ſublimatus Adam, parua

Rerum natura imbecillis eſt.

Etiam incorporea afficiens.

E mora,

mora, gula illectus, in mortis corruit miseriam. Sic aurea illa hominum ætas vitio consentiens, diluuij aquis submersa est. Sic dilecta Deo Moysi Synagoga in hypocrisim declinans, facta est abominatio. Sic defecit nascentis Ecclesiæ ignita charitas, Confessorum spes seu innocentia vitæ, Martyrũ fides & inuicta constantia, Sanctorum Patrum ardentissima deuotio, Anachoretarum austeritas, omnisq; perfectionis operatio. Sic euanuit Magni Basilij regularis doctrina: sic in varia dissecta Augustini Eremitica institutio cernitur. Quid moror? nisi toties reformata fuisset veneranda Benedicti progenies, nisi tot instauratores habuerit olim Monastica institutio: regula eius sanctissima proculdubiò abolita foret. Nil ergo mirum si & Camaldulensis Religio, (quæ tamen semper sui Romualdi vera æmulatrix fuit, atque primæ institutionis tenacissima obseruatrix) per venerabilem virum Paulum Iustinianum Venetum quo-

Ergo & Camaldulensium Ordinem.

dam-

dammodo inſtaurata, ſeu veriùs dilatata in Hiſtorijs legatur. Ita, vt etiam noſtras in oras paucos ante annos liberalitate Illuſtriſſ: Marſchalci deuenerit, & in claro Argentini monte prope Cracouiam inclytum Eremitorium extruxerit. Quod ipſum quomodo factum fuerit, iuxta breuitatem qua vtimur, præſenti oratione, commemorare, conſentaneum putauimus.

Cum itáque ea ſit hominum natura, vt deorſum ad vitia labi conſueſcant, idcirco Beatiſſimus Romualdus, Orientalium Anachoretarum, atque optimi magiſtri ſui D. Benedicti diligẽtiſſimus imitator, antiquatam penè iam diſſolutione Monachorum illius Regulam, multo cum ſudore inſtaurans, ne quis vitæ auſteritate à Dei ſeruitio excluderetur, prudentiſſimo conſilio, robuſtos corpore & animo feruentes in ſolitudine: imbecilles verò ac debiles in clauſtrali regulariq; obſeruantia retinebat. Vtroſque autem & Monachos & Eremitas

Duplices fecit S. Romualdus Religioſos, Eremitas & Cœnobitas.

 in ſpi-

in spiritus vnitate, vnum & idem esse volebat; inque substantia charitatis, regiminis ratione, atque communitate vitæ vnitos, indiuisos, & inseparabiles exoptans, sub vno eodemq; Patre, siue Prælato regente, qui Maior seu Generalis dicitur, illos à morte sua reliquit. Ad quem finem, diuino sanè instinctu, & insigne vtrisq; commune (vulgo arma) excogitauit; duarum videlicet columbarum in eodem calice simul & semel bibentium. Cæterùm Monachi deficiente Romualdi resplendentissima præsentia, propter varias & varias incommoditates, horrida syluarum habitacula, post aliquod tempus deseruere, multiplicatique in vrbibus nimis, fecère bipartitam religionem suam Cõuentualium videlicet & Obseruantium: quorum illi, vt aberrantes à Regula & institutis maiorum à Pio V. Pontifice, penitus sunt extirpati: Isti verò in certam eamq; obseruantissimam Congregationem, quæ dicitur S. Michaëlis Murani, post

b vno tamen Rectore.

vno insigni eligionis.

Monachi Camaldulenses successiue inter se diuisi sunt.

Conuentuales Camaldulenses extirpati sunt.

post multas turbas & tempestates tandem redacti, inter alias Religiosorum cohortes, maximè florent. Eremitæ verò sine capite, sineq; Rectore Romualdo relicti, breui defecerunt, Italiam vniuersam bellis tum & prædonum ex eo turmis indesinēter vexantibus: quorum Eremitoria à multis sæculis, non solum derelicta, sed etiam diruta iacent. Ideoq; ex omnibus Eremis ab ipso fundatore conditis, sola Camaldulensis integra, & florens superfuit: indiesq́, solitariorum numero accrescente, atque vigente, in ea rigidissima obseruantia, in maiori reuerentia, seu auctoritate ab omnibus tum monachis, tum sæcularibus habita est. Cuius seniores Patres iam dudum proposuerant noua loca de cætero non acceptare, neq; nouas Eremos denuò cōdere: eò quòd vitæ huius Eremiticæ austeritas, experientia docente, non facile à multis etiam volentibus, capi possit. Idq; maximè hac nostra ætate, in qua nil præter lautissimas epulas,

Eremitæ bellorum tempestatibus attriti.

Solum Camaldulum claruit.

delicatas vestes, ac perniciosas delicias hominibus placent. Quæ superstitiosa & diffidentiæ plena Patrum determinatio, cum Paulo Iustiniano viro sanctissimo, tum etiã alijs multis meliora sentientibus parum æqua visa est: siquidem eandem rationem retinendæ obseruantiæ in singulis (licet pluribus) locis haberi posse, quæ in vno tantũ habetur, numerosa aliarum Religionum Cœnobia passim nos docent. Quinimò & ipse Beatissimus Romualdus, per totam vitam suam, nouas Eremos condere, & suam Religionem dilatare anxiè conatus est: & vt Petrus Damianns autumat, Mundum vniuersum in Eremum, & omnes homines in Eremitas conuertere anhælabat. Sancto igitur zelo plenus Paulus noster, consultis super hac re viris innocentissimis, Camaldulum relinquit, sedem Apostolicam adit & à Leone IX. Pontifice facultatem obtinet, *licere sibi & socijs adhærentibus institutum Eremiticum Camaldulense in Italia, & vbique terrarum,*

n incommo dilatari Religionem.

æ D. Romu scriptor & terraneus, & coætaneus.

nprobarunt d Diploma tra Adria.

36

rarum, citra & vltra mare, ad Indos vsque siue Antipodas ad libitum dilatare, noua Eremitoria condere, erecta suscipere, seu de manu largientium acceptare. Item venientes ad se nouitios recipere, & habitu induere, eorumq; professiones admittere: nec non omnia sibi bene visa tam in victu, quàm vestitu statuere, ordinare, corrigere, restringere, atq; mutare. Dummodo à substantialibus Regulæ non deuietur. Ergo agit, exultat vt gigas ad currendam viam, & solitariæ militiæ insignia tyronibus suis exponit, noua Eremitoria erigit, constitutiones vitæ solitariæ sancit, ac multos passim vitæ exemplo ac sanctitate ad eorum obseruantiam pertrahit; præcipuè verò Hieronymum Suessanum innocentissimum, Nicolaum Triuisanum abstinentissimum, Augustinũ Bassanensem doctissimum, Petrum Fanensem ieiunijs, cilicio & disciplinis additissimum, tum Iustinianum Bergomensem virum sanctissimum, aliosq; miræ obseruantiæ & silentij, quibus cum nouam societatem Coronensem postea appellatam propagauit.

nus VI. Clemens VII. & Paulus III.

Iustinianus Eremitas Camaldulenses dilatat.

Societatem Coronensem instituit.

pagauit. Dictam sic post obitũ illius, quod in Montis nimirum Coronæ Eremo, summi Patres totius Religionis rectores: nempe Maior, Visitatores, & loci eiusdem Prior, penes quos totius Regiminis dignitas cõsistit, resideant. Seniores item, qui diuturnæ perseuerantiæ experimẽto, alios & verbo & exemplo, necnon consilio docere, instruere, ac in strictiori vita retinere nouerint. Atque sic Ordo Camaldulensis tres nunc Religiosorum species continet, ipsos videlicet Eremitas, qui in sacra Camalduli Eremo resident, & Congregationẽ Monachorum, S. Michaëlis Murani: nec non societatem Eremitarum S. Romualdi Montis Coronę: quæ anno MDXX. initium habuit, & nostra ætate in Poloniam translata, secundam nunc iam Eremum, his prope lapsis diebus in Rytuani acquisiuit, auxilijs & magnificis largitionibus Illustriss. Comitis Tencinij Palatini Cracouiensis, velut Coloniam quandam è monte Argentini deductam;

[I]n monte Coronæ Generalis [E]remitarum Camaldulensium [pr]ebet residere.

[T]riplex Camaldulensiũ Ordo.

[S]ecunda Eremus in Polonia

38

ctam; quæ indies domunculis & alijs neceſſarijs ædificijs; iuxta morem Eremitarũ conſtructis mirabiliter augetur. Sed magis in rigida regulari obſeruantia, hoc eſt, in ſilentio inuiolabili, ieiunijs perpetuis, patientia & laboribus aſſiduis, continuaq; oratione & contemplatione, vt iterum dicas, reuixiſſe fortem illum Antonium: reſurrexiſſe abſtinentiæ typum humilitatiſque exemplar Hilarionem: denuò apparuiſſe ſilentes Macharios: aut iterum conuerſatos in terris Ephrem, Teonem, Ammonam, atque Serapionem cum reliqua ſanctorum Patrum cohorte. Quod ipſum ſanè in cauſa eſt, vt in tanta quiete, inq; tanta animorum vnitate atq; tranquillitate, non in Italia ſolum ſed in Polonia etiam noſtra hodie in hac ſancta ſocietate commoretur: ſic Deo Opt: Max: per ſuam miſericordiam annuente.

DIXI.

ORATIO IV.

Octauianus Imperator, & virtute præstantissimus, & ęmulorum odijs mirificè obnoxius, cum à familiaribus interrogaretur, cur benè de omnibus merendo multorum toleraret calumnias? Respõdit, ego amici, qui vrbem ab hostibus liberaui, etiam maleuolorum linguas liberatas esse volui, vt quicquid liberet loquerentur. Nõ enim æquum est, vt saxis de libertate gloriantibus vinctas constrinctasq́; sese esse linguæ conquerantur. Quibus verbis animi generositatem prudentiamq́; optimus Imperator satis declarauit, quod superfluas maleuolorũ obtrectationes floccifaceret: cum regula sit generalis, vitia semper patronos parere, virtutes verò perpetuò æmulos nutrire. Quod Heroicum Imperatoris dictum si cui alij iustius cõuenire putarim, tum Camaldulensium Eremitarum Fratribus, qui nuper in Poloniam deducti, & omni-

Generosum responsum.

Verus Aphorismus.

40

omnibus humilitate sua precibusq́; pijs inseruire volentes, passim à rudibus, & sui instituti ignaris hominibus, contumeliosè afficiuntur. Dicunt enim, nullam ab illis fideli populo emanare doctrinam, nullam pauperibus subuentionem, nullam tandem tribulatis siue oppressis accedere consolationem: quinimò addunt in hoc genere vitæ ociosos fieri homines, phantasticos, melancholicos, laboris impatiētes, & quasi syluestres onagros, humani consortij osores: atq; adeo contra humanitatis iura naturalemq́; æquitatem, solos solis ac sibi ipsis viuentes infrugiferam ducere vitam. Quorum ego peruersam opinionem calumniandiq; studium vt penitus tollam, tantorum Heroum præcelsas virtutes demonstrare, vel hac oratione proposui, explicata eorundem victitandi ratione, & exercitationibus. Siquidem calumniatores raro in viles & sui similes telum linguæ armant aut exerunt, sed in eos tantum, quos virtute, doctrina,

Conuitia in Camaldulenses

aut qua alia laude alios vident anteire.

Vniuersæ igitur solitariæ militiæ ratio in habitu & habitatione, in victu & exercitatione potissimum consistit: nam alia cuncta ab his, tanquam riuuli à fonte defluunt: eoq́; singula quasi species sub genere suo veniunt collocanda. Quare si Cassiano, reliquisq́; antiquioribus, qui hac de re scripserunt, fides aliqua adhibenda est, manifestũ erit inter Ægyptios atq; Thebaidis Patres, nullam fuisse certam determinatamq́; vestimentorum formam. Sed vnusquisque ex his rebus, quæ sibi parare poterat, ea vtebatur veste, quæ corpus contegeret tantùm, ac nuditatis verecundiam frigorisq; iniuriam repelleret, nulla autẽ vanitatis iactantięue seminaria enutriret. Hinc factum est, vt alter lineis, alter laneis: hic melioribus, ille vilioribus vestibus vteretur: quin & eorum multi sago cilicino, lineoue; multi melote; non pauci caprarum pilis tegebãtur: multis corũ strictus cucullus, quibusdam colobium in

[...]uo consistit [...]nastica vita.

[An]tiquis Patri[bu]s vestes vilis[si]mæ erant.

um in

um in vſu erat: pleriq; mauorte (hoc eſt breui palliolo) nec non rebrachiatorio vtentes. Omnes tamen, quod, valde mirabile erat, in iſta varietate & paupertati, & cõformitati mirum in modum ſtudebant: illud ſcilicet Apoſtoli tenaciter obſeruantes: *habentes alimenta & operimenta, his contenti ſimus.* Proinde & ſanctiſſimus Religionis huius Camaldulenſis fundator Romualdus, nec ſibi nec diſcipulis ſuis certam ſtatuit amictus qualitatem, ſed his ſemper vſus eſt, quę iuxta D. Benedicti regulam. vilius & commodius parari videbantur. Succedentibus attamen tẽporibus, placuit Religionis præſidẽtibus, præcipuè Paulo Iuſtiniano, aliiſq; poſt eum ſuccedẽtibus albo colore vti: hoc eſt palliolo graui ac rudiſſimo ſine aliquo ornamento ad pectus ligneo globo coniuncto (quale olim deferebat Helias, cum aſſumptus eſt) in omni ſimplicitate. Sic tunicella, ſcapularium quoque, cui ſtrictiſſimus cucullus ſiue cappucium conſuitur. Tuni- *Habitus Camaldulenſium Eremitarum.*

 ca in-

ca inſuper, quæ totum corpus tegit, ex panno ſui natura viliſſimo (non tamen ex griſſo, vt olim) dari ſolet: quæ ſacerdotibus ad pedes vſque honeſtatis cauſa deſcendit: conuerſis tamen atq; commiſſis breuiori menſura eandem porrigi, vſus habet. Et hæc eſt paupertatis Eremiticæ in amictu inuiolabilis obſeruatio; quia veros ſolitudinis cultores, nuditas, pauper, viliſſimaq; veſtis, reſarcita millies, ac pannoſa tunica ſummoperè ornat, plus quam pelliculæ lenes, & calidæ, aut panni ſubtiles & pretioſi. Quēadmodum autem in veſtibus paupertas pijs placuit ſēper hominibus; ſic humilis abiectaq; habitatio nunquam diſplicuit, ſed in caſis, rupibus perfoſſis, in ſpeluncis, in tugurijs, ex luto, ſtramentis, arundinibus, vel ſimilibus rebus conſtructis, ſiue contextis, alacres vitam ducebant. Imò multos fuiſſe legimus deſerti habitatores, qui omni habitaculo carentes, in aſperrima pænitentia ſyluas peragrantes, vitam peregerunt: quos

[Ha]bitationes [pri]mæ ætatis [Er]emitarum.

inter

inter Suatocopius quoque Bohemię & Morauiæ Rex, etsi in secunda Eremitarum ætate, numeratur. Is victus in prælio ab Arnolpho Imp. clam sese pugnæ subtraxit, atq; vt erat incognitus, salutem fuga solus quæsiuit: quumq; ad montem venisset, cui Sambri nomen est, abiectis armis ac equo dimisso, pedibus iter fecit, & tanquam viator inops vastissimam ingressus Eremum, tam diu pomis atque herbarum radicibus vitã sustentauit, donec tres Eremi cultores obuios habuit, quibus sese adiungens vsque ad extremum vitæ perseuerauit incognitus, patienter ac sedato animo incõmoda quæquæ ferens; Vbi verò obitus adfuit, accersitis Eremitis, nondum, inquit, quis fuerim nouistis. Rex ego Morauorum prælio victus ad vos confugi, & regiam vitam & priuatam expertus morior; nulla regni fortuna est tranquillitati Eremi præferenda: hic securus somnus, dulces herbarum radices atq; vndas efficit: ibi curæ atq; pericula, nullum

Aeneas Sylu. Cap. 13. H. Boemicæ.

nullum cibum, nullum potum non amarū reddunt. Quod vitæ mihi fata dederunt, apud vos felix peregi: in regno quicquid eius transactum est, mors verius quam vita fuit. Sepelite me hic, postquam anima corpus reliquerit, Morauiamq; deinde petentes, filio meo, si adhuc viuit, hæc nunciate. Atq, his dictis vita excessit. O felix anima, ô beata solitudo, quæ pro temporaneis æterna pallatia tribuis, quæ inter syluarum densitates Regum excelsas turres constituis, & quæ ipsos etiam Reges, omni terreno solatio destitutos, sola spiritus consolatione contentos libentissimè latitare facis. Vnde Carolum V. dicere solitum scimus, se resignato Imperio plus voluptatis & delectationis in sua Monastica solitudine vno die percepisse, quam ex omnibus suis victorijs & triumphis, quibus præcęteris felix habitus fuit. Sed ne præmissum ordinem videamur præterire, Paulus Iustinianus, per omnia beati Romualdi vestigia sequens, quē sciebat

[C]aroli V. Imp. [d]e vita solitaria dictum.

sciebat ambitiosas cellas abhorruisse semper, easq; in Eremo Bifurci aliquando intrare noluisse: ideo auctoris sui humilitatē affectans, foramina potius cum suis habitare elegit: donec tractu temporis ad iustum sanctitatis modum rigorem illum, Patres discreta consideratione deduxissent, nunc ergo distinctæ inuicem domunculæ cum interpositis hortulis, magnum præbent ornamentum distinctæ singulæ in tres mansiunculas, quarum prima vestibulum est, ad cuius leuam camerula parua focum lectulumque simul continens: ad dexteram lignile, in quo & alia necessaria habentur. Quicquid tamen in priuata cella senioris permissu retinent Eremitæ, commune omnibus esse debet, & alter alteri indigenti, superiore sciente idipsum communicare tenetur. Quod ad victum verò seu cibi capiendi modum attinet, multi veterum Patrum ex solis leguminibus, tum coctis, tum crudis, seu arborum fructibus vi- Eremitarum Camuldulensium Habitationes.

 ctitasse

ctitasse apud idoneos auctores leguntur: plurimi tantæ abstinentiæ, vt impossibilis nobis fiat huiusmodi obseruatio. Inter Camaldulenses tamen, cum in pane & aqua tantum, addito sale, ieiunatur, tunc abstinentia nuncupatur: carnes autem manducare ab ipso Religionis exordio per ipsum Romualdum fundatorem prohibitum extat, & in hunc vsq; diem inuiolabiliter obseruatum. Nec piscium esca quotidie ministratur, sed certis & statis temporibus tantum, idq; sex vnciarum modo pondus habens. Conuersatio denique Eremitarum, hæc est, corporis & animi exercitatio, perpetui silentij, nisi cum senioris expresso cōsensu obseruatio: habitatio intra septa Eremi assidua, Psalmorum & orationum iuge exercitium, frequens vsus Sacramētorum, quotidiana sacrorum, aliorumue piorum li brorum lectio, & labor deniq; manuū, cum dato solito signo, ad designatum locum cōuenire iubetur; nisi infirmitas, aliudue iustum

[margin: ...ictus ratio apud Camaldulenses.]

[margin: Exercitia Eremitica.]

stum